

وجوه بلاغی دعای عرفه

محمد شیخ^۱، محبوبه ایمانی^۲

۱ استادیار، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، ایران

آدرس پست الکترونیک (sheikh_m20@yahoo.com)

۲ دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، ایران

آدرس پست الکترونیک (mahbube.imani@yahoo.com)

چکیده

دعای عرفه، دعایی است که در صحرای عرفات بر زبان امام حسین (علیه السلام) جاری گشت. امام (علیه السلام) در این دعا مضامین بلند عرفانی را با الفاظ فصیح و بلیغ درآمیخته است. این دعا میدان وسیعی از بلاغت اعم از معانی، بیان و بدیع را در بر گرفته است. علم معانی یکی از بخش‌های مهم علم بلاغت است که در آن چگونگی مطابقت کلام با مقتضای حال شناخته می‌شود تا سخن با هدف از ایراد آن متناسب گردد. از شاخه‌های علم معانی، بحث جملات انشائییه طلبی است که در قالب‌های گوناگون امر، نهی، استفهام و نداء بکار می‌رود. گاه قالب‌های مذکور از غرض اصلی و اولیه خود خارج می‌شود و جمله طلبی غرضی دیگر یا اصطلاحاً «ثانویه» را می‌رساند. این پژوهش با روش تحلیل محتوا به بررسی جملات انشائییه در دعای عرفه پرداخته است و اغراض ثانویه‌ای که در کتاب‌های بلاغی به آن اشاره شده استخراج نموده است. علاوه بر آن به اغراض نو یافته‌ای دست پیدا کرده که در کتاب‌های بلاغی کمتر به آن اشاره شده است.

واژه‌های کلیدی: دعای عرفه، بلاغت، علم معانی، انشاء طلبی

Mohmmad, Sheikh¹; Mahbube, Imani²

¹ Department of Literature and humanism, University of Sistan and baluchestan, Zahedan, Iran

² Department of Literature and humanism, University of Sistan and baluchestan, Zahedan, Iran

Abstract

Arafe prayer, that to execute by Emam Hosin in Arafe at desert. Emmam in this prayer poet some contents based on Gnosticism with the clear word and efficacious. This prayer included that very significant part that it is sufficient with the meaning science. Sometimes the models exist from main purpose and initiate and whole word they called secondary. This research with content analysis methods that survived sentences in the Arafe prayer and secondary goals in the delivery of message that points of their.

Key words: Arafe prayer, eloquence, meaning science, writing